

1931

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄՎՈՒՄԵՆՆԵՐԸ

N 7.

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ 1931

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. სამკალში,—ლექსი ავთანდილ ქაშმაძის 1
2. სოია, ბავშები და აგრონომი,—გადმოკეთებული რუსულიდან
ნ—ის 2
3. საგაზაფხულო,—ლექსი შიო მღვიმელის 6
4. ქაა რაზე უკრავ,—ს. ერთაწმინდელის 7
5. მკაში,—გ. შატბერაშვილის 11
6. თინას ბოსტანი,—ლექსი შალვა შაველაშვილის 14
7. ბავშები კოლმეურნეობაში,—(ნახატები) 16
8. მესამე გადამწყვეტი 18
9. ახალი სოფელი,—ცკვიტის 20
10. მეგობრებო, ახლა ვისაუბროთ მოხავლის აკრეფის შესახებ 23
11. უსუფის დედა,—თარგ. მ. თ—ის 25
12. უთებისაგან გაკეთებული ავეჯი 29
13. ჩვენი მკითხველების წერილები და ნახატები 30
14. განსართობი:—თავდაცვის სადარაჯოზე (თამაში) და სხ. . 31

შენი სახელია _____
M B. № _____

562

— აბა, ბიჭო, მიუდგეოთ საქაღის,
 არ ჩამოვრჩეთ ტოლში, არა,
 შენებურად ტემში და ჰკარ,
 დაგე მანე, მეტინარა.
 არ ჩამორჩე კოკის, ნელის,
 ვერ უურებ, როგორ მკან!
 მათ დაღაღუბ არ ეტეობათ,
 მათ დაღაღუბ არ იციან.
 კოლექტივი მსიარულობს,
 ეჯიბრება რგოლი რგოლსა,
 და სიმღერა ტკბილი სმების
 ეფინება მთა და კორსა.
 აბა, ბიჭო, არ ჩამორჩე,
 ჩამორჩენილს ჰკომობენ ჩვენში,
 ჰო, ასე სთქვა მთა კობამ,
 წაიკითხე ეს გაზეთში!
 — როგორ არა, ჩემო კოკი,

მე სულ გაზეთს ჩავეკრიტებ,
 ესწავლობ ვშრომობ და ციტატებს
 მე საქმიანს თაფი ვიწერ.
 და ასეთი საქმიანი
 საუბარი ვაძიებოთ
 ოქტომბრულთა რგოლებს შორის
 საქმე განსდა, ვაისლართა
 და კამათი მამის შეწყდა,
 როცა ღამემ დაიბუდა,
 და სიმღერით გაუმართა
 ზაწაწინა რაში გუნდად.
 მათ იშრომეს კოლექტივში,
 შეეჯიბრა რგოლი რგოლსა,
 და სიმღერა ტკბილი სმებით
 მოეფინა მთა და კორსა.

ავთანდილ კაშმაძე.

ნოში.

მარცხნივ—სოია დამწიფებამდის, მარჯვნივ
დამწიფების შემდეგ.

ალიკო ყოჩაღი ბიჭია, კითხვა უყვარს, ყველა კრებას ესწრება, ალიკომ ბევრი რამე იცის. აი, ახლაც ღვას და უამბობს ბავშვებს, რომ იმ სოიას, რომელსაც ახლა თესავენ ყველგან, და რომელიც ისე ჰგავს ცერცვს, დიდი სარგებლობა მოაქვს ადამიანისთვის: სოიასაგან შეიძლება გაკეთდეს ხორცის კატლეტები, ერბოკვერცხი, ძროხის რძის მსგავსი რძე.

ბავშვებმა არ დაიჯერეს, სასაცილოდ აიგდეს ალიკო.

— გინდა დაიჯერეთ, გინდა ნუ. გუშინ სოიას თესვის დროს აგრონომი მოვიდა და უამბო ხალხს. აგრონომმა ხომ ყველაფერი იცის, მამამაც და ყველამ დაიჯერა, ჩვენი კოლმეურნეობის წევრებმა. თქვენ არ ყოფილხართ იქ.

ბავშვებმა კიდე უფრო მეტი

ხარხარი ასტეხეს, და ეშვაკმა ლევიკომ ხომ აღარ მოუსვენა: „ზღაპარ იყო, ზღაპარ იყო, ალიკო სოით გამაღარიყო“.

ალიკომ ველარ მოითმინა და ეცა საცამად ლევიკოს.

— რა ამბავია, ბიჭო, ალიკო, არ გრცხვენია, რომ ჩხუბობთ? — მოისმა ვიღაცის ხმა.

ალიკომ მოიხედა და გახარებულმა წამოიძახა:

— აი, ძია აგრონომიცი! ძია, ჩქარა, ჩქარა, აქ მოლით ერთი წუთით!

ბავშვებს მიუახლოვდა ჯერ კიდეც ახალგაზრდა კაცი.

— რა ამბავია, ბავშვებო, რას კამათობთ?

— აბა, უყურეთ, ძია, ალიკო რას ამბობს, ვითომ თქვენ გეთქვასთ, რომ სოიასაგან, აი, ახალა რომ თესავენ, ცერცვს რომ ჰგავს, იმდენ რამეებს აკეთებენ... ვითომ... თქვენ ეხუმრეთ, უთუოდ, ზღაპარი უამბეთ, მაგან კი დაიჯერა, — უთხრა მას ერთმა პატარა გოგონამ.

სოიას პარკები

აგრონომის გაცეინა.

—ჩანს, თქვენც უნდა გიაშობთ, ბავშვებო, ყველაფერი სოიას შესახებ. სწორედ ესეც არის გავათავეთ სოიას თესვა და ცოტოდენი დროც გვაქვს.

სოიას თესვა

სოიას ქაში

მზარეულები სოიასაგან საქმელებს აწარმოებენ

— გვიამბეთ, გვიამბეთ! — შესძახა მიტრომ, — აი, შევიდეთ აქვე სკოლის ეზოში, ამ საათში სხვებსაც დაუძახებ. მიტრო შეჩვეული იყო, როგორც მოწყობში მომუშავე, კრებების მოწყობის.

ყველანი შევიდნენ ეზოში, ჩამოსხდნენ გრძელ სკამებზე, ახლომახლო ვინც იყო ბავში, ყველას დაუძახეს, და ხელად გაჩაღდა კრება.

— აბა, დავიწყოთ, — სთქვა აგრონომმა — აქიდან ძალიან შორს არის ერთი ქვეყანა — ჩინეთი. თქვენ უთუოდ ვაგიგონიათ ჩინეთის შესახებ სკოლაში. ჩინელები ძალიან გამოცდილი და ბეჯითი მიწისმუშა ხალხია. ისინი ბევრ ისეთ მცენარებს სთესავენ, რომ ჩვენ იმგვარს სრულიადაც არ ვთესავთ აქ, ყველაზე უფრო მეტს კი ისინი სთესავენ ბრინჯს და სოიას, რადგაც უმთავრესად ბრინჯით და სოიით

იკვებებიან მე გიაშობთ ახლა სოიის შესახებ.

აგრონომმა ამოიღო პორთფელიდან კოლოფი და გადმოუყარა მის ახლოს მდგომ პატარა მარიკას ხელისგულზე სოიის თესლი. ბავშვებმა დაათვალიერეს; თესლი სხვადასხვანაირი იყო. ზოგი რგვალი, — ყვითელი, მუხუდოს მსგავსი, ზოგი — შავი, ზოგი, — მწვანე, მოწითაო, კრელიც კი ვრია შიგ; მოყვანილობითაც სხვადასხვაგვარი იყო.

— ეს ხომ სხვადასხვა ცერკვის მარცვალია, განა ეს სოიაა? — სთქვა გოგამ.

— არა, ბიჭიკო, ეს ყველა სოიაა, მხოლოდ სხვადასხვა ჯიშის. მაშ, მომისმინეთ, ბავშვებო, ჩინელებს ეს ცერკვი, როგორც თქვენ ეძახით, დიდი ხანია მოჰყავთ, მისი თესვა რომ არ ჰქონოდათ, ჩინეთის მუშები და ღარიბი ხალხი შიმშილით დაიხოცებოდნენ.

სოიას ყავა

სოიასაგან გაკეთებული ტორტი

ჩინეთში ხორცი, ერბო და რძე ძალიან ცოტაა და ამასთან ძალიან ძვირიც. მუშა ხალხისათვის ფასები მოუწლომელია. სოიასაგან კი ჩინელები ხდიან ზეთს, როგორც ჩვენში მზესუმზირასაგან, აკეთებენ ფაფას, სოიას რძეს, რომელსაც ვერ გამოარჩევ ძროხის რძეში, ხაქოს ანუ, როგორც ჩინელები ეძახიან, „ტო-რუ“-ს. ამ ხაქოსაგან ჩინელები ბევრ სხვადასხვა საჭმელს ამზადებენ, ისეთს, რომლებსაც შეუძლია ხორცის მაგივრობა გასწიოს. ამ ხაქოსაგანვე აკეთებენ სხვადასხვანაირ ყველსაც.

სოიასაგან გაკეთებული საჭმელები ძალიან იაფია, ათ-ათორმეჯერ უფრო იაფი, და სარგებლობა კი დიდი მოაქვს.

— განა ჩვენში აკეთებენ სოიასაგან ამდენ თავ საჭმელს? — გააწყვეტინა სიტყვა ცქვიტმა ანიკომ.

— ახლა ქალაქებში მზარეულებმა ისწავლეს სოიასაგან გემრიელი სადილების კეთება. ამ ზამთარში ტფილისში, გაზეთშიც იყო გამოცხადებული, საცდელად ერთ სამეურნეო დაწესებულებაში ორმოცდაათი სხვა

დასხვანაირი საჭმელი გააკეთა სასადილომ, რა და რა საჭმელი გინდა იქ არ იყო — წვნიანი, გრბოკვერცხი, ხაქაპურები, კატლეტები, ტკბილი ნამცხვრები, ნაყინი სოიის რძისაგან, ყავაც კი სოიას მარცვლების იყო და რძეც შიგ სოიასი ესხა. დიად, ბავშვებო, მე დამევიწყდა მეთქვა თქვენთვის, რომ სოიასაგან ქარხნებში ხდიან ზეთს და ამ ზეთისგან კი აკეთებენ მარგარინს, ერბოს მსგავსს, აი, ახლა რომ ჰყიდიან მაღაზიებში.

— მარგარინი? ჰო, ვიცი, ვიცი.

— აი, ბავშვებო, ახლა უთუოდ დაიჯერებთ, რომ ალიკომ მართალია, რაც გიამბოთ სოიასამბავი, მართალია, ზღაპარს ჰგავს, მაგრამ სრული სიმართლეა. აბა, მეტი საკითხი არაფერი გაქვთ? უნდა წავიდე. — სთქვა აგრონომმა.

— ერთი გვითხარით, ძია, სოია ყველგან ხარობს?

— ქათმებისათვის და საქონლისათვისაც ისევე სასარგებლოა, როგორც ადამიანისთვის? აგრონომმა მხიარულად გაიცინა.

სოიით შეიძლება ქათმების გამოკვება

ძროხები, ღორები და ცხენი შეიძლება
კვებოთ სოიას ჩენჩოთი

— დაიცათ, თქვენ კიბხეებზე რიგრიგობით გიპასუხებთ: სოია უფრო თბილ ქვეყნებში ხარობს, მზე უყვარს, ძალიან უყვარს აგროთვე ივნისში და ივლისში წვიმა, როდესაც ჰყვავის და პარკს იკეთებს. ხომ გინახავთ ბავშვბო, როგორ იზრდება ღობიო ბოსტნებში?

— რასაკვირველია, ღობიო ვის არ უნახავს.

— შარშან ჩვენ თვალყურს ვადევნებდით. ჯერ მიწიდან ამოიღებს ორ ყურს და შემდეგ მესამეც ემატება, ბურქივით იზრდება, — მიუგო ყოჩაღად ლიზიკომ.

— ყოჩაღ, ყოჩაღ, სოია ცოტათი ჰგავს ღობიოს; ფოთლებზე და ღეროებზე კი სოიას სქელი ბევრი ბუსუსი აქვს.

ახლა ქათმების შესახებ. მე, ბავშვბო, დამავიწყდა მეთქვა, რომ სოია მარტო ადამიანისათვის კი არ არის კარგი, საქონლისათვისაც უებარი საკვებია. ძროხა, ღორი და ცხენი შეიძლება კვებოთ სოიას ჩენჩოთი, ე. ი. ზეთს რომ გამოწურავთ, იმის ნარჩენით. გოქები და ხოლები შეიძლება კვებოთ ღელის რძის მაგიერ სოიის რძით. ბაჭივებმა, ცხვარმა და ქათმებმა შეიძლება სძოვონ მწვანე ფოთლებ-

ბი, ერთი სიტყვით, საქონლისათვის სოია საუცხოვო საკვებია მასალას იძლევა.

— აბა, ბავშვბო, ყველაფერი გითხარით; ახლა მივრბივარ, ქვევითა კოლექტივის სოიის ყანა უნდა დავათვალიერო, თქვენც გეჩქარებათ, უთუოდ შინ. მშვიდობით; თუ რამე დაგკირდეთ, ხომ იცით, სად მნახავთ.

ალიკო კმაყოფილი შესცქეროდა ბავშვებს და ხტუნაობით გაჰყვა მიმავალ აგრონომს.

ბავშვები შეჯგუფდნენ და გაცხარებით ლაპარაკობდნენ სოიის თვისებებზე.

ერთბაშად წამოიწია წინ მიტრო და მიმართა ბავშვებს:

— აი, აქ ვლგავართ და ვლაპარაკობთ, მოდი, ვთხოვოთ ძია აგრონომს, წაგვიყვანოს იქ, სადაც სოიის სადილებს აკეთებენ, ან სადმე ქარხანაში, სადაც ზეთს ხლიან, ან რძეს ადუღებენ და ყველაფერი გვაჩვენოს.

— ყოჩაღ, მიტრო, — შესძახეს ბავშვებმა, — მართალია მოდი, დავეწიოთ ძია აგრონომს და ახლავე ვთხოვოთ.

ბავშვები გამოცვივდნენ ეზოდან და გამოუდგნენ აგრონომს თავიანთი გაღაწვეტილებებისათქმელად.

ბავშვები გამოუდგნენ აგრონომს

ს ა გ ა უ ს ე რ ო

წელს წვიმაჲ სელი შეგვიწუო:
 ნამა და ნამა ველები;
 თაგებმა ვეღარ დაჭკელიეს
 ვერსად ნათესში ზგრელები.

შეწუსდენ სინესტისაგან
 სხვაც ბევრი ძაჴნებულები;
 ძცენარეს მუხლი გაჴსენსა
 მშრომელს—გული და სელები.

ათჴვირებულა ეანები,
 შეჭრელებულა ქერები:
 ახლა მათ აღარ უცდიან
 ნამგლის და ცელის წვერები.

მანჴანა ელეის სისწრაფით
 მკის და ჰკრავს სსანა-სსუნითა;
 კაცს ოფლი აღარ ჩამოსდის
 გულ-მკერდსე ღანა-ღუნითა.

როგორც ჩანს, მოსაულის ჰირი
 ველებან ბლომა და კარცია;
 მიწის გულს ერთი ძარცვალცი
 ცუდად არ დაუკარცია.

იჴ კი, საღ წვიმა ბუნწობდა,
 ნაცვლად უსამსი შამბისა
 ჴალა-ტუეები ჩნდებიან
 თეთრად საჴენტი ბამბისა.

ზოი მღვიმელი.

ქან რაზე უკრავ?

— ქან, რაზე უკრავ, შე ცელქო დოღზე. ბუჯზე თუ ფანდურზე? — შეეკითხა ნინო ღიმილით შვილს, ირას, რა ის სკოლიდან დაბრუნდა გახარებული და კარგბშივე შესძახა:

— დიდედო, მე დღეიდან დამკვრელი ვარ!

— რაზე და დაზგაზე.

— მე მივადგები საზეინკლო დაზგას, მიხეილის ნატა — სახარატოს, ვარლამის თინა — რანდას, სერგო — ხერხს, მაშოს კარლო — ქლიბს, და გაისმის მხიარული ყიყინა.

— დახეთ ამას! საიდან იცი ყველაფერი, გენაცვალე?!

— როგორ თუ საიდან! მაშ რის ოქტომბრელი ვარ? მალე პიონერი უნდა გავხდე, და...

— სადაური ხარ?! ოქტომბრელი? უი, ქან! როდის გამოუცვალეს ჩვენს სოფელს სახელი? ა? საიდანაც მე ვარ, შენც იქიდან არა ხარ? ამ ციცნა, პატარა არ იყავი, ხელდაქერილი რომ მომყავდი ქალაქში? ა?!

— არა, დიდედო, ვერ მივხედი... მე იმიტომ მქვია ოქტომბრელი, რომ მაშინ მომხდარი რევოლუციის შემდეგ დავიბადე და ვიზრდები საბჭოთა ხელისუფლების დროს... შენ კი მკის დროს დაიბადე. აი, შენ რომ იტყვი ხოლმე, მაშინ მეფე, ბოქაული, მემამულე და ჩაფარი იყვნენ, რომლებიც გეჩაგვრავდნენ ღარიბ გლეხებსო... ო, ერთი თუ შემახვედრა მათთან, ვაჩვენებ სერის!

— ჰმ! რას ნიშნავს, რომ არ გინახავს ისინი და ახლა თავისუფლად ჭიკჭიკებ? მაშინ სად გვესმოდა შენოდენი; ჰო, რა გაციონებს?!

— ა? გამეცინება, აბა რა? ისეთ სიტყვებს ამბობ, რომ...

— ჰო, აბა შენც ჩემსავით უსწავლელი დარჩენილიყავი, მაშინ... ჰი!..

— ახლა აკი გასწავლი... ჰო, აბა მაჩვენე შენი რვეული... გაკვეთილი მოამზადე?

— აი... იპ, აბა რაღა დროს ჩემი სწავლაა, შე მოუსვენარო, რომ გაღამეკიდე?! აი ანი ასო ვერ გამოძდის კარგად... არც დონი..

— ხელი ასე დაიჭი... კალამი ამ თითებს შუა... ჰო, ასე... ანი... დონი...

ბ

— ჰო და, თუ ოქტომბრელი ხარ, კომუნის ყვავილს რად გეძახის ხოლმე დედაშენი?!

— იმიტომ, რომ, და ირამ დაუწყო ახსნა...

ნინო შესცქეროდა სიამით. ის ხედავდა, რომ დროება მართლაც გამოიცვალა, ახალი ცხოვრება დამყარდა, ახალი ადათებით; ძველი ყირამალა წამოიკიდა ახალმა და წინად თუ უფროსი ხალხი ასწავლიდა ბავშვებს, ახლა პირიქით ხდება, ახლა ესენი ასწავლიან უფროსებს ბევრ რამეს; იგი ხედავდა, რომ შეიცვალა როლები და უსმენდა თავისზე ბევრად პატარას, ბევრად გონება-მახვილს...

— დედა სადღაა?—იკითხა ირამ.

— სადა და იმათ მბეჭდავთა კავშირს დიღომში მიწა აუღია და კოლექტივი დაუარსებიათ. ყოველ გამოსასვლელ ღღეს მიდიან თურმე და ამუშავებენ...

— ხა! ხა! ხა!

— რა გაცინებს, დიდდლო?!

— რა და ამ მუშებმა რა იციან მიწის დამუშავება...

— აი მაგათ ნამუშევარს რა ვუთხრა... ეგენი რომ კარტოფილს მოიყვანენ და კომბოსტოს, მე არ მაქამონ!

— შეეჩვევიან, ისწავლიან, დიდდლო... აგერ, შენც არა გჯეროდა, რომ წერა-კითხვას ისწავლიდი, მაგრამ, აი, ნახეთ, ყველაფერი სწავლითაა, მაგრამ, აი, ნახე... ყველაფერი სწავლითაა... იმათ აგრონომი ასწავლის და კოლმეურნე გლეხებთან ერთად მუშაობენ... ამით ისინი სოფელთანაც აბამენ კივშირს და ხელს უწყობენ მის სოციალისტურად გარდაქმნას, კულაკური კლასის მოსპობას...

— ქაა, კლასი რაღად უნდა მოსპონ, შვილო? სკოლამ რა დაუშავა?! ა?

— არა, დიდდლო, სკოლის კლასზე კი არ გეუბნები, არამედ..

— მაგათ თავისი ხელობა აქვთ, რა ეცაცვილისტებათ, სოფელში რომ მიდიან? ამ ცაცვილისტებმა ააფორიაქეს ქვეყანა და ისაა!

— ო, რა ხუმარა ხარ, დიდდლო.. თუ კი მამა გიყვარს, ისინიც ხომ ისეთები არიან? დღევანდელი დრო აკი მოგწონს და რაღად ამბობ ეგრე? ა?!

კლდურნოების საბავშვო ბაღის ბავშვები საღებავს ამოღებს იქმნენ

- კარგი, ნუ მიღუტუნებ, შე ცელქო!
- არა, შენ თუ ბუქსირზე არ აგიყვანე და სოცშეჯიბრებაში არ გამოგიწვიე, ისე რალაც ჩამორჩი ტემპებს... აბა, აიღე წიგნი... აი, ესაა დგილი ან ეს ლექსი... შენ თუ ჩემ დონემდე არ მოგიყვანე სწავლაში, მაშ მე ირა არა ვყოფილვარ!
- შენოდენა კი არა, შეიდი შენოდენა ვარ!
- არა, დიდდლო, დონემდე მეთქი... ჰო, აბა...
- ბ
- ლ...ლ... ე...ე... ნი...ნი... ნი-ნი...
- ნი-ნი კი არა, ლენინი აბა, ზეპირად... აი, როგორც მე ვიტყვი...
- ი, ზეპირად კი არა, თვალი აღარ მიჭრის, შეილო, ასოები

სულ თხებივით ხტან, ასე მგონია... ეს სათვალეებიც რომ წამომადე
ცხვირზე უნაგირივით, რაღაცა ვერ...

— არა, ვიდრე შენ სოცშეჯიბრებაში არ გამოგიწევ, მანამდე
არაფერი გამოვა... აბა, გიწვევ ..

— ეგ რაღაა?

— რა და, აბა, მოდი ჩვენ სკოლასთან არსებულ სახელოსნოში
და ნახე, როგორ ვეჯიბრებით ერთმანეთს. მე ნატა გამოვიწვიე,
დიდედო, და, იცი, ვაჯობე: ვიდრე მან ქლიბი ორჯელ გაუსვა
ხრახნს, მე ხუთჯერ... და, როგორც ჩამორჩენილი, ბუქსირზე ავიყ-
ვანე.. ჩვენი ბრიგადა სჯობნის მათ, შენც უნდა ავიყვანოთ ბუქ-
სირზე...

— არა, რას ეჯიბრებით შენ და ნატა ერთმანეთს, თქვე გი-
ჟებო? რა გაქვთ საჯიბარო და სამტრო?! აზირ სიყვარულით იყოთ
მეგობრები და დაიზარდოთ კარგები!

— არა, დიდედო, ეს მარტო შურიანი ჯიბრი კი არაა, არამედ
სოცშეჯიბრება ცოდნის უკეთ შეძენისთვის, სიმუშაოს კარგად და
დროზე შესრულებისთვის. ჩვენ ამით უფრო კარგი მეგობრები გავ-
ხდით, ჩვენ ვართ პატარა ენტუზიასტები!

— ან რა თქვენი საქმეა დაზგა? ა? თქვენი წიგნი და კალამია!

— ო, არა, დიდედო, ეგ წინად იყო... ახლა უკეთესადაა და-
ყენებული სწავლის საქმე... ახლა სწავლის გარდა უნდა ვიცოდეთ
აგრეთვე რაიმე ხელობაც, რომ ჩვენი კადრები აღვზარდოთ... ამას
მოითხოვს პოლიტიქნიზაცია...

— მომე აქ ყური, რომ აგიწიო! არ გეუბნები, ამიხსენი ხო-
ლმე მეთქი უცხო სიტყვები... გამიჭირე საქმე მაგ „ზაციებით“.

— კარგი... ჰო, აბა, ახლა ამ წიგნზე აიღე ბოლშევიკური ტემ-
პი და დაიწყე...

— ტემპი რაღაა, ქაა?

— ტემპი? ჰმ! დაკვრითი წესით, აჩქარებულად...

— ჰო, აბა შენ ვინ გაჯობებებს ლაპარაკში!

— აბა, ბოლშევიკური შეტევა!

— ნეტა შენ რაღა უნდა გამოხვიდე, შე მოუსვენარო, ბოლ-
შევიკი თუ კომუნისტი? ა?

— ეგ სულერთია, დიდედო... აბა, დაჰკა იერიში უცოდინარო-
ბას!

და ამ სიტყვებით ირა ღიმილით გადაეხვია ნინოს, რომელმაც
სიყვარულით ჩაიკრა, ხელი ხუჭუჭა თმაზე გადაუსვა და მისი თვა-
ლები სადღაც შორს, სივრცეში რომ გაიტყორცნა, ტუჩები ნელა,
ნაწყვეტნაწყვეტ ამბობდა:

— ო, ირა, ჩემო ცელქო ბიჭუნი... ალბათ კარგია ყველაფე-
რი რასაც ამბობს, ა?.. ლენინი... სტალინი... კომუნა... სოცშეჯი-

ბრება... ბუქსირი... ბრიგადა... დამკვრელობა... ენტუზიაზმი... წა-
ნეტა მეც ოქტომბრელი ვიყო...

— ჯერ პატარა ხარ, დიდედო, არ მიგიღებენ...— და ირას სი-
ცილი წასკდა.

ს. ერთაწმინდელი.

მ კ ა მ ი

I

ნაძენარი ტყის ახლოს, ფარ-
თო მინდორზე გაშლილია პიო-
ნერების კარვები.

ისმის ხმაური, ბავშვების სიცი-
ლი და უდარდელი სიმღერე-
ბი. ბანაკიდან ცოტა მოშორე-
ბით მდგარი კარავი ირხევა და
გამოწეული კარიდან ძახილით
გამორბიან პირდაუბანელი ბავ-
შები.

დილაა. გრილი ნიავი ქრის
და ნაძვები საამურად შრიალებს.
პატარა ღელეში ნაკადული გა-
მოსჩქეფს.

ბავშვები ხარბად სუნთქავენ
სალ ჰაერს და ნაკადულის შხე-
ფებზე სახეს, მკერდს და მკლა-
ვებს იბანენ.

— რა კარგია! შალიკო, აქეთ
მოდი, რა კარგად ისვრის შხე-
ფებს ეს ჩანჩქერი!

ძიხის ოქტომბრელი გოგი
და ხუჭუჭა თმებს ჩხრიალა შხე-
ფებს უშვებს.

— გოგი, ხვალ დილით სამ-
კალში მივდივართ, აქვე ახლოს
სოფლის მინდვრებზე... გლე-
ხებს უნდა დავეხმაროთ!

— მართალია? რა კარგია...
გახარებული ბავშვები შალი-
კოს გარს ეხვევიან და გულის-
ყურით უსმენენ.

— დილით, როდესაც განგა-
ში იქნება, ჩვენ შევეკრიბებით
და ისე მოულოდნელად მივალთ
სამკალში, რომ გლახებს გაუქ-
ვირდებათ. ეს ყველაფერი ხელ-
მძღვანელმა გვითხრა გუშინ
სალამოს.

— მერე და მინდორი ახ-
ლოა?

იკითხა ზარმაცმა თელომ...

— ხა, ხა, ხა, ხა... — გაღიხარხარა ყველამ. — თედოს თავისი ფეხების დარდი ჰქონია, დიდი ხანია, არ უსერიანია და...

— ბიჭო, არა გრცხვენია, გლახებს უნდა დავეხმაროთ, კოლექტივებს:

— მე ფეხის გულები დამწვარი მაქვს და იმიტომ, — თავს იმართლებს შერცხვენილი თედო.

კარგი, კარგი, წავიდეთ ბიჭებო! პური მომშივედა და მერე კი, ჰერი ბიჭო! წავიდეთ და ვინავარდოთ.

II

მზემ ოქროსფრად ააფერადა მინდვრები.

ქარი ამოვარდა და გახუნებული კარვები შეარხია.

სიჩუმე იყო...

უცებ საყვირის ხმამ დუმილი დაარღვია და სივრცე აახშიანა. ბავშვები წითელი ყელსახვევებით მარდად გამორბოდნენ კარვებიდან, იბანდნენ პირს ჩახრილსაზე და პატარა მოედანზე სწრაფად გროვდებოდნენ.

ხელმძღვანელი ვანო სამგზავროდ გამოწყობილი ბავშვებს ათვალიერებდა...

— აბა, ყველანი მზად ვართ, არა?

— არა, ვანო, ჯერ თედოს არ გაუღვიძია, — სიცილით მიახალა გოგამი.

— მართლა? აბა ჩქარა გაფრინდი და წამოაგდე ლოგინიდან; თუ არ დაგემორჩილოს, ცივი წყალი გადაასხი ტანზე!

მიოცნარი თვალებით გასცქეროდნენ ახლობელ კარავს, ბოლოს მათ უკმაყოფილო ბუზღუნნი შემოვსმით და კარავიდან გამოძვრა დასველებული და ნამძინარები ზარმაცი თედო.

— უ, უ, ერთი შეხედეთ რასა ჰგავს:

— ნამდვილი თხუნელაა, ნამდვილი! დასცინოდნენ ამხანაგები.

— აბა, კმარა, წავიდეთ.

— სმენა! ნაბიჯით იარ!

გასცა განკარგულება ვანომ. სწრაფად ამოძრავდა ნორჩი სხეულები. მწყობრმა ნაბიჯებმა მიწა აახშიანა.

პირუბანელი თედო კოქლი ცხვარივით აედევნა წინწასულებს..

III

ცხელა. შუადღეა და მიწას აღმური ასდის.

კოლექტივის გლახები პრიალა ნამგლებით ყანას შესევნიან. ისმის „ჰოპუნა!“ და მხიარული ძახილი.

ახალგაზრდა გლახი სახეზე ხელს იჩრდილებს და იძახის:

— ბიჭებო, შეხედეთ, ვინ მოდის!

ერთხანს ნამგლების ხმაური შეჩერდა

ყანის ბოლოდან ხმაურით და სიცილით მორბოდნენ პიონერები.

— გამარჯობათ, გამარჯობათ!

— ო, გულჩიორებს გაუმარჯოს!

წამოიძახა მოხუცმა გლეხმა.

— რა, ჩვენ დასახმარებლად მოხვედით?

მოისმა დამცინავი ძახილი.

— მაშ, რა გგონიათ, ვერ გიშველით? აბა, შემოგვხედეთ, ჩვენც შეგვიძლია თუ არა მუშაობა...

ამოძრავდა, ამუშავდა პატარა ხელები.

ზოგი დაბნეულ თავთავეებს აგროვებს, ზოგს ხელეური მიაქვს მემძნურთან, ზოგი ულოს

მოარბენინებს და არის ერთ-ერთი მულო.

— ბიქოს, ბიქოს, ეს რა ყოჩაღები ყოფილან, ისმის გლეხების კმაყოფილი ხმა.

— მაშ რა გგონათ, ჩვენც მუშების შვილები ვართ და გვიყვარს შრომა!— იძახის კმაყოფილი ხელმძღვანელი, ტრიანტებს ბავშვებში და თვითონაც მუშაობს.

ზარმაცი თედოც კი ამოძრავდა, უშველებელ ხელეურს მო-

ათრევს ხვნეშით და დათვივით
დაბაჯბაჯებს.

მზე გადაიხარა.

მინდვრებს ნიავემა წამოუქ-
როლა და ოქროსფერი ყანები
ააშრილა. პიონერმა ლეომ საყ-
ვირით განგაში ასტეხა.

მოღლილი პიონერები და ოქ-
ტომბრელები გლეხებს მხიარუ-
ლად გამოეთხოვეს.

გლეხები მოცინარი, კმაყოფი-
ლი თვალებით აცილებდნენ ბა-
შებს.

პატარა მშრომელები კი სი-
ცილით, ხმაურით და ცეკვა-
თამაშით მიაბიჯებდნენ გაყვით-
ლებულ მინდვრებზე და ერთ-
მანეთს უზიარებდნენ დღევანდელ
შთაბეჭდილებას...

მ. შატბერაშვილი

თ ი ნ ა ს ბ ო ს ჯ ა ნ ი

დგას ასწლოვანი მუხისა
ბებური და დიდი ტანი,
მის მახლობლად

ცელქმა თინამ

თუით დათესა წელს ბოსტანი!
უოველ დილით თოხით თხრიდა
ბაღასეულს შრომის ბღამი,
მოიუფანა ქარსალი და
მოიუფანა ხამიდორი!

სარეველა კასამარგლი
არ დატოვა ბოსტნის წესით,
ნორჩი გულის ნაამაგი
აბიბინდა დანათესი!

როცა წვიმა ლურჯი ციდან
არა ჩანდა დასანამად,—
ცელქი თინა, ერთი ციდა,
გაირბენდა სეებს მალად,
მოუკდებდა რუდან ნაკადს

და მორწეუდა ბოსტანს შეისუე,
 არაფერი აღარ აკლდა,
 სრიალებდა მოკისკისე.
 მხოლოდ ერთსელ თხების ფარა,
 როცა თვითონ იქ არ იყო, —
 ბოსტნეულში შეიპარა
 და ვერ ნახა, ვერ დაიპრო!
 მწვემს ილას კი გაუვარდა:

გვ თვალები სადა გაქესო,
 ვერა სედაჟ — შენმა თხებმა
 ბოსტნეული ამოაგდო!
 მოსარული ბავში იგი
 ცქრიალებდა ფანცქალითა
 და მერმისის ბოსტნის ირგვლივ
 ასლა ასრს და გეგმას ჰქმნიდა!

შალვა შაველიაშვილი.

კოლმეურნეობის საბავშვო მოედანზე ბავშვების თამაში

კოლმეურნეობის საბავშვო მოედანზე

საბავშვო კერა კოლმურნეობაში. ექიმი სინჯავს ბავშვებს

563 FH62

კოლმურნეობის საბავშვო ბაგა

მესამე გარემოცვაში

საბჭოთა კავშირის მშრომელთა ხალხმა კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით ბრწინვალედ შეასრულა სუთწლედის მეორე წლის გეგმა. ბრწინვალედ იმიტომ, რომ მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის სოციალიზმის დარგმა გადააჭარბა კიდევ გეგმის მიერ გათვალისწინებულ ციფრებს.

ლენინური პარტიის სწორმა საზმა მუშებისა და მშრომელი გლეხების ფართო მასაში დანთო და გაღვივა სოციალიზმისა და დამკვრელობის ცეკსლი, რითაც ბრწინვალედ შესრულდა სუთწლედის პირველი ორი წლის გეგმა და ასალი აღფრთოვანებით ფესი შედგით მესამე, გადაშვევტ წელში.

სუთწლედის მესამე, გადაშვევტი წელიც გამარჯვებით დაგვირგებდა, რამაც ერთი წუთიაც ვჭვი არ ეპარება კომუნისტურ პარტიას, საბჭოთა კავშირის მშრომელ ხალხს და მთელი ქვეყნის შეგნებულ პოლიტბიროს.

სუთწლედის მეორე წლის უდიდეს მუშაობაში უსათუოდ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშეს მთელი კავშირის მშრომელთა ბავშვებმა.

ქარხნის მუშებს სამეინგეგმის (სამრეწველო-საფინანსო გეგმა) შესრულებაში უდიდეს დახმარებას უწევდა ჩვენი მოხარდი თაობა. ისინი ქარხნის მუშებს სისტემატიურად აწოდებდნენ სათანადო ტექ-

ნიკურ, მხატვრულ, პოლიტიკურ და ეკონომიურ ლიტერატურას დასვენების სასაღებში აწუბდენ ქარსების კულტკუთხებში გამოსვლებს და მატებდენ მუშებს შრომის ხალისს.

მოხარდი თაობა—ნიონერები და ბავშთა შემქნდროგებული ორგანიზაციები—ავსაფნიდენ და ახლაც სისტემატიურად ავსაფნიან სოფლად კოლექტივებში და ღარიბი კლესობის მეურნეობებში სასოფლო-სამეურნეო ლიტერატურას.

წერა-კითხვის უცოდინარობასთან ბრძოლაში მოხარდი თაობა ფოლადინებური სიმტკიცით მიეძარტება წინ.

საბჭოთა კავშირის რევალუციონური დღესასწაულების ზირველი მასარობელნი, საბჭოთა ქალაქებისა და სოფლების ქუჩის გამამსინარულებელნი არიან კოლექტიური ნებისყოფითა და კოლექტიური დისციპლინით ჩამწკრივებულნი ზიონერთა და ბავშთა რაზმები.

რომელი ერთი ჩამოფთვალათ?

მოხარდა თაობამ უნდა იცოდეს სუთწლეუდის გეგმებს როგორი სიბრასით უუარებენ მუშების მტრები შიგნით და გარეთ?

საბჭოთა კავშირს და კომუნისტურ პარტიას ბევრი მტერი ჰყავს შიგნით: მენშევიკების დამსხვრეული და იქა-იქ მცოცავა ელემენტები: მღვდლები, ვაჭრები, კულაკები და ნამირალა ადამიანები. ეოველი ჯურის „მეძარცხენე“ და მეძარჯვენე მერევეი ელემენტები. გარეთ: საბჭოთა კავშირიდან მშრომელი ხალხის მიერ განდგენილი ემიგრანტები, იქაური საზღვდელოება, მდიდრები, მენშევიკები და ფაშისტები.

ვინ იცავს მსოფლიოში ზირველ სოციალისტურ ქვეყანას? რასაკვირველია, მთელი ქვეყნის მშრომელი ხალხი, დამატებული კლასნი. როცა ჩვენს მხარესა პარტიოსანი მუშათა კლასი, როგორი ცეცხლიც გინდა დაანთოს ბურჟუასიამ, ჩვენ არ გვეძინია—ისტორიის ბორბალი უკუღმა არ დატრიალდება.

ჩვენი მტრები ფიქრობდენ: საბჭოთა სუთწლედი „საბჭოთა ზღაპარი“ იქნებაო, მაგრამ სუთწლეუდის განგელიმა ორმა წელმა ჩვენი კავშირის უდიდეს მტერს ლოიდ ჯორჯსაც კი ათქმევინა:

თუ სუთწლედ მივსწავლავთ იქნება, მაშინ საბჭოთა კავშირში მოწინავე და ძლიერი იქნება ევროპაში. ასე ალაპარაკებდა სული ბებერი ძალი საბჭოთა სუთწლედის განკვირვებად.

მესამე, კადამწვეუტი წლის დასასრულს აღბათ ასევე აუფიქსიან ვეროპის დანარჩენი ბურჟუაზიული ძალებიც.

მესამე, კადამწვეუტი წელს უფრო მეტის ენერჯით უნდა ამოძრავდეს ჩვენი მოსარდი თაობა. უფიქსიან ბავშვა უნდა იცოდეს — ვინ არის საბჭოთა კავშირის ძეგრი, უფიქსიან ბავშვა უნდა იცოდეს — რომ მნიშვნელობა აქვს სოციალიზმის გამარჯვებისათვის სოციალიზმის და დამკვირვებლობის ფაროდ კამლას.

ჩვენი მრეწველობა და სოფლის მეურნეობა ვითარდება და ძლიერდება შინაური სესის საშუალებით, ამიტომ „სუთწლედი ოთხ წელში“-ს ობლიგაციები უფიქსიან ბავშვის მშობლებს უნდა აქვინდეს.

წინ—მესამე, კადამწვეუტი წლის. გამარჯვებისაკენ!

ს. გ. ა.

ა ხ ა რ ი ს ო ფ ე რ ი

შუადღის პაპანაქება იღვა და ბიონერები სიგრილიეში ისვენებდნენ. შალვა და გივი ჩანჩქერზე საბანაოდ ჩამოსულიყვნენ, თეთრეული წყალში გაველოთ და იქვე ბუჩქებზე გასაშრობად მიეფინათ.

ეს მათი დასვენების საათები იყო და ვისაც როგორ უნდოდა, ამ დასვენებას ისე იყენებდა.

ნაწილი ბიჭებისა ზემოთ ციხის დასათვალიერებლად ასულიყო. შოთა და ლეო იქვე ბორცვზე, მუხის ქვეშ ისხდნენ და ახალ გემებს აღგენდნენ. სხვები კი ქალის ჩანჩქერში ტანს იგრილებდნენ.

— პო და, აკი გითხარი, ბიჭო, ესეც ჩვენ უნდა ვიკისროთ მეტი, აბა გახედეთ იმ არხის ნაპირებს, უსათუოდ იქ ხეები უნდა დაირგას, თუ გახსოვს, ინჟინერმაც ასე სთქვა: მთის მხრიდან არხის ნაპირები ტრნობით დამაგრდება, მაგრამ დამართზე, სოფლის

მხრივ რამდენიმე კილომეტრის მანძილზე ხეივანი უნდა ჩაიყაროს, რომ აზვინული მიწა წვიმის წყალმა არ ჩარეცხოსო.

— იცი, ბიჭო, მართლა და რა ლამაზი იქნება რომ ხეივანი გაშენდეს, ჩვენი სოფელი პირდაპირ დახატულ სურათს დაემგსავსება. ახლა, ქვემოთ ჩანჩქერზე თუ მართლა მალე ტურბინი დადგეს, ჩვენი ახალი თეატრი ელექტრობით გააჩაღდეს, იცი, ბიჭო, რა იქნება?

— დაიცა, დაიცა ყური მიგდეს; აი სწორედ თეატრის გვერდით, არხის გასწვრივ სასეირნო მოედანი უნდა გავმართოთ, სადაც ჩვენი ორკესტრი დაუკრავს ანტრაქტების დროს. არხის ნაპირებზე ხეივანი რომ გაიზრდება და შიგა და შიგ ელექტრობა თეატრის დროს აჩრალნდება, იცი, მართლა მაშინ რა იქნება?

— შეხედე, ჩვენ ჩირის სახმობ ქარხანას რა ამბავი აქვს. შეხედე, მილიდან კვამლი რა კობტად ამოდის, გეგონება პაპაჩემივით ყალიონს შეექცევაო.

ბიჭებმა ხელი ქარხნისაკენ გაიშვირეს, და ისინიც ახმაურდენ:

— უ უ უ უ . . .

ქარხანა ამჟამად დასვენებიდან ხალხს სამუშაოდ იწვევდა და ხმამაღლა გაჰყვიროდა.

მაღალი მილიდან ამოსული კვამლი ლურჯ ცას შავი ფერადებით ხატავდა.

ქარხნის საყვირის ხმა შეწყდა, მისი ხმაც ისევ მთებმა ჩაყლაპეს და მიჩუმდნენ.

— ფუ-ფუ-ფუ. . . — ახლა მხოლოდ წყნარად განაგრძობდა ქარხანა რითმულ ქაქანს და ყმაწვილების გატაცებულ სურვილს უფრო ფრთას ასხამდა.

საყვირის გაჩუმებაზე ბავშებიც გაჩუმდნენ. ისინი ზემოდან ქვემოთ გაშლილ სოფელს თვალს აყოლებდნენ და რალაცას ფიქრობდნენ.

დასავლეთ მხრიდან შორეულ ტატნობზე გიყი ლიახვი ვერცხლისფრად იკლავებოდა და ალაგ-ალაგ მინის ნამტვრევებივით პრი-ალეზდა.

— არა, ჩემო ძმაო, სწორედ თავს გადავდებ აქ სამუშაოდ. ფეხსაც არსად არ გავადგამ, სანამ ამ სოფლის საქმე არ მოგვარდება, სანამ ჩემის თვალით მოქარგულს და მოწყობილს არ დავინახავ და მეც საქმიანობით არ დავიქანცები.

— აი, რა გითხრა, ძმაო: ჩვენი სკოლის გზა ჩვენ თვითონვე უნდა გავაყეთოთ და შემოდგომაზე კი აი, ამ არხის ხეივანის საქმე ს შევეუდგეთ.

— ჰო, ბიჭო, ჩვენ გეგმაში არხის ხეივანს საპატოო ადგილი უნდა დავუთმოთ. აი დედასა, აქ რომ ცაცხვის ხეებს ჩავარიგებთ, იცი, რა იქნება?

გაზაფხულზე ისინი აყვავდებიან და ზედ ჩვენი სკოლის ფუტკრები აზუზუნდებიან. ქვეშ, მათ ჩრდილში საქმით მოღლილი წამოვორდი და წყლის ჩუხჩუხით დაიტკბე გული. დაისვენე გემრიელად და მერე ისევ საქმეს ეკვეთე. . .

— არიქა, ბიჭო, ერთი გახედე, ქვემოთ რა ამბავია?

— ვაიმე, ბიჭო, გვაჯობეს, ეს ბერშოეთის მოსიარულე სამკითხველოა. ვაიმე, სირცხვილი, იდეა ჩვენი იყო, იმათ კი დავასწორეს.

ბიჭებმა ქვემოთ დაეინებით დაიწყეს ცქერა.

ფართო გზაზე მწვანე გირლიანდებით მორთული ურემი მოლ-

რიკინებდა. ზედ მრავალი წიგნი ეწყო და გარს ბავშვები ჟრიამულით ეხვევოდნენ. წითელი ბაირალი ქველზე კოხტად ფრიალებდა. ესენი სოფელ — სოფელ დადიოდნენ, ქალაქიდან ახლად მოტანილ წიგნებს ქოხსამკითხველოებს ურიგებდნენ, ხალხში ლიტერატურას ავრცელებდნენ და საღამოობით მოედნებზე საჯარო კითხვას აწარმოებდნენ.

სოფელს სიცოცხლე ემატებოდა, თანდათან ხალისიანდებოდა. ყოველი ახალი საქმიანობით და ახალი დაწყებით.

— ტრა, ტა, ტა, ტა... — ქალიდან ისევ საყვირის ხმა მოისმა.

— არიქა, ბიჭებო, გივი, ვანო, სანდრო, კოლა, ჩქარა, ჩქარა წამოდით, თორემ დაგვასწრეს. გვაჯობეს, გვაჯობეს.

— გვაჯობეს, გვა-ჯო. . . . ბეს, — იმეორებდნენ მთები.

— მოვდივართ. . . მოვდივართ . . . — ისმოდა აქა-იქიდან ბავშვების გამოძახილი.

ცოტა ხნის შემდეგ სკოლის დიდმა ზარმაღ დაიწკრიალა, და სკოლის ახალ შენობას ბავშვები ჯგუფ-ჯგუფად მიაღვენ.

შოთა და ლეოც ახალი აღართოვანებით იწვევდნენ ამხანაგებს. დარბაზისკენ ახალი გეგმის და საქმიანობის გასაცნობად.

ცქვიტი

მეგობრებო, ახლა ვისაუბროთ მოსაველის აკრეფის შესახებ

— ძია, ნუთუ ადრე არ არის მოსაველის აკრეფაზე ლაპარაკი?

— მეგობრებო, ადრე კი არა, სწორედ ახლავე უნდა შევეუდგეთ მოსაველის აკრეფისთვის სამზადისს. ზოგიერთ რაიონებში კოლექტივები კიდევაც შეუდგენ ამ საქმეს.

— ჩვენს რაიონში, ძია, ბრიგადა ამოუჩრევიათ ამ საქმის მოსაგვარებლად.

— შენ რომელ რაიონიდან ხარ, მიხო?

— მე გარე-კახეთიდან ვარ,

— მო, იქ უერთი თვის შემდეგ დაიწყება ნაადრევად დათესილი პუურისა და ქერის მკა.

— მკათათვეში ჩვენშიც მოსული იქნება პური.

— შენ რომელ რაიონიდან ხარ, მიტრო?

— მე გორის რაიონიდან ვარ.

წვენიშიაც ადრე შემოდის პური; ერთი სიტყვით, თვენახევარში ყველგან აგუგუნდება სამკელი მანქანა-იარაღები.

— ვერ წარმოიდგენთ, ძია, რა კარგი სანახავია ჩვენი სოფელი მკის დროს. დიდი და პატარა—ყველა ყანაშია შესული, ყველას სახე უდიშის, ყველა ხარობს, რომ ხედავს თავისი შრომის ნაყოფს, თავჩაქინდრული პურის თავთავები მოუთმენლად ელიან გლეხის მარჯვე ხელს.

— ცხადია, მეტად სასიამოვნო და სახალისოა ეს დრო. ამიტომ ამ საქმეში თქვენც ცხოველი მონაწილეობა უნდა მიიღოთ; თქვენც გლეხებს უნდა ამოუდგეთ გვერდით მოსავლის აკრეფის დროს, მათთან ერთად უნდა მიიღოთ მონაწილეობა შრომის ზეიმში.

შარშან, მეგობრებო, ყველგან ვერ ჩატარდა ეს კამპანია ისე, როგორც საჭირო იყო. ბევრგან პური გაფუქდა, ძნები ყანებში დაღობა და ამოდენა ამაგმა უქმად ჩაიარა. წელს კი ჩვენი ლოზუნგი უნდა იქნეს:

— არცერთი მარცვალი პური აუკრეფელი.

აი, ამ ლოზუნგის განსახორციელებლად უნდა დაირაზმოთ თქვენ სოფლად. ეს ბრძოლა უნდა იქნეს გადამწყვეტელი; ამ ბრძოლაში აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღოთ თქვენ, პი-

ონერ-ოქტომბრელებო! უნდა დარაზმოთ მთელი სოფლის ანბანო გაზრდობა, მათ თქვენ უნდა განუმარტოთ, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მოსავლის აკრეფის კამპანიის კარგად ჩატარებას, როგორია ამ შემთხვევაში პარტიისა და კომკავშირის ღირებულებები და სხვა. გარდა ამისა, ახლავე უნდა შეადგინოთ ბრიგადები იმის შესამოწმებლად, თუ როგორ მიმდინარეობს მზადება მოსავლის აკრეფისათვის, როგორ ემზადებიან ამ საქმისათვის ადგილობრივი ორგანიზაციები, შეეკეთებულა თუ არა ყველგან სამკელ-სალეწი მანქანა-იარაღები და სხვა.

აი, რამდენი საქმე გაქვთ გასაკეთებელი, პატარა მეგობრებო, მოსავლის აკრეფასთან დაკავშირებით.

კი, ძია, კი, ამ საქმეში ჩვენ შედგრად ამოვუდგებით გვერდით კოლექტივის წევრებს.

— არა, მეგობრებო, თქვენ უნდა დაეხმაროთ არა მარტო კოლმეურნეებს, არამედ კერძო მეურნე ღარიბ და საშუალო გლეხებსაც. რა ვუყოთ, რომ მათ ჯერ კიდევ ვერ შეიგნეს, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს კოლექტიურ შრომას.

— კი, ძია, მათლაც დავეხმარებით ყოველნაირად,

— მაშ გაუმარჯოს, მეგობრებო, კარგ მოსავალს, მის დროზე უკლებლივ აკრეფას.

ანგია.

იუსუფის დედა

— რა მინდა სახლში, — ფიქრობს იუსუფი, — იქ ისე ყვირიან, ისე ჩხუბობენ, რომ...

ყველაზე მეტს ყვირის მოხუცი დიდედა. ახლა რომ იუსუფი ჩაიგდოს ხელში, უეჭველად გალახავს.

— მოდი, ფანჯარაში შევიკვირიტო? — გაიფიქრა იუსუფმა და ძველ კასრზე ავიდა.

— ვაი, ვაი, დიდედამ ტაშტი ესროლა დედაჩემს...

ელიე, იუსუფის დედა, გავარდა გარეთ.

— ნეტავ სად გარბის დედა? აივანზე დიდედა გამოჩნდა. სიბრაზით მთლად კანკალებს.

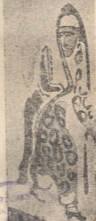
— ელიე! გიჟო! დაბრუნდი, სანამ დროა...

დიდედამ დაინახა იუსუფი.

— იუსუფ! გამოეკიდე გარეულ დედაშენს, ახლავე დაბრუნდეს, ახლავე...

პირდაღებული იუსუფი მისჩერებია და ადგილიდან არ იძვრის.

დიდედამ ჯოხი მოიმარჯვა:

— მე შენ გაჩვენებ...
 — გაიქვეცი ბიჭო, დახედვნი
 დედას.
 — პარანჯა!) რატომ არ აცვია
 დედას? — უკვირს ბიჭს, — სად
 არის მჭიდრო შავი პირბადე?
 — იუსუფ, წადი შინ, მე მა-
 ლე მოვალ.
 დედა წავიდა. ის დაბალი სა-
 ხლისაკენ მიდის, რომელსაც
 წარწერა აქვს:
 „სოფლის საბჭო.“
 მას დაეწია შავ პარანჯაში
 გახვეული მული — ზაინეტი.
 — ელიე, გაიქვეცი შინ! რო-
 გორ არ გრცხვენია, რა მოგივი-
 და?
 სოფელში მითქმა-მოთქმაა:
 — ელიემ პარანჯა გაიხადა...
 — ელიე წერა-კითხვას სწავ-
 ლობს...
 — ელიე სოფლის საბჭოში
 მუშაობს...
 — ელიე... ელიე...
 ქალები იციანინ:
 — ყველაზე ჭკვიანი უნდა გა-
 მოვიდეს!
 — კომკავშირში ჩაეწერა!
 — ვაი სირცხვილო! თავი მოჭ-
 რა მთელ სოფელს.
 ბავშვები დასცილიან იუსუფს:
 — დედაშენს ტიტველი სახე
 აქვს!
 — დედაშენს პარანჯა არ აც-
 ვია!
 იუსუფი წითლდება, ბრაზობს:
 — დედაჩემი ყველას სჯობია,
 დედაჩემი სოფლის საბჭოშია,
 კანონები იცის.

1) პარანჯა — მაჩაღდინი ქალების ტანსაცმელი უზბეკისტანში; ის ჭკავს გრილ ტომარას და სულ ფარავს ტანს. სახეზე ცხენის ძლისაგან მოჭსოვილი მჭიდრო პირბადე აქვთ ჩამოფარებული.

— დედაშენი გიჟია, გიჟი, —
და გაბერილმა ვირზამენა გამო-
უყო.

— პო, მოლამაც ასე სთქვა... —
დაასტურა ქიარიმმა.

— დედაშენი საპურობილეში
უნდა ჩაადგონ, ის უსირცხვი-
ლოა, — ამბობს გამხდარი გოგო —
როიდა. — მე ვაისად უკვე უნდა
ჩავიცვა პარანჯა, ის კი..

იუსუფი გაბრაზდა.

— ჩაიცივი და ნახავ, თუ კარ-
გია შავი პირბადით სიარული.
ვერც მზეს დაინახავ, ვერც ცას,
ვერც ვარსკვლავებს, ვერც ყვა-
ვილებს...

კიდევ ბევრ რამეს იტყოდა
იუსუფი, მაგრამ მოხუცი ალია
დაინახა და გაჩუმდა.

— ო, შე საძაგელო ბიჭო!
დედაშენმა ვასწავლა, განა? ბა-
ვშებო, არ ითამაშოთ ამასთან!

— არ ვითამაშებთ შენთან, —
ყვირის მირზა.

— წადი აქიდან, — ჰკრა მკერ-
დში ხელი ქიარიმმა.

— არ ითამაშებთ ჩემთან და
ნუ ითამაშებთ...

და წავიდა იუსუფი.

ბავშვები ქუჩაზე დარჩენ,
ქვებს ისვრიან.

პასანა და მამედა დავობენ, თუ
პირველად ვინ უნდა გაისრო-
ლოს ქვა.

პატარა ნურს კი ცდა არ
სურს, ავიდა ბრტყელ ბანზე და
გაისროლა ქვა, მაგრამ ქვა გვე-
რღზე წავიდა და მოლას ფანჯა-
რა გატეხა.

ნური ჩამოხტა ბანიდან.

— არიქა, ვავიქცეთ...

გარბიან ბავშვები, მტვერი ააყე-
ნეს.

უცბად დაცალიერდა ქუჩა.

გაიღო კარი, და გამოვიდა
გაბრაზებული მოლა.

— ვინ ისროლა ქვა ფანჯარა-
ში?

მოლას ცოლი ბოსტანში იყო
მიმალული, მან ყველაფერი და-
ინახა.

— ნურმა ისროლა, მე თვი-
თონ დავინახე!

და მთელმა სოფელმა გაიგო:
„ნურმა ქვა ისროლა მოლას
ფანჯარაში“.

ნური ზის კუთხეში, ტირის,
მწარედ ტირის; დედა არ უშვებს
ქუჩაში:

— მოიცა, მამაშენი მოვა ყა-
ნიდან და ის გაყურებინებს სე-
ირს!

ბავშვები კარებთან ატუხუ-
ლან: ნეტავ რას უზამენ საბრა-
ლო ნურს?

— ნურ, ნუ გეშინია, — მოისმა
ფანჯრიდან ჩუმი ხმა. — მე დე-
დას ვუამბე, იმან კანონები იცის,
დაგეხმარება...

ვერ მოსწრო იუსუფმა ყვე-
ლაფრის თქმა, რომ ოთახში
ვიღაც შემოვიდა.

ლამდება. ცაზე ვარსკვლავები
აენტო.

— ეჰ! ახლა მოვა მამა და... —
ფიქრობს თვალცრემლიანი ნუ-
რი.

ქიშკარი გაიღო. აი, მამას
ფეხის ხმა...

ნურს გული აუძგერდა.

კარი გაადგეს, ვიღაც შემოვი-
და.

— გამარჯობა! — გაისმა ვიღაცის ხმა.

კარებთან, მამას გვერდით, დგას უპარანჯო ქალი. ეს იუსუფის დედაა.

ელიე წყნარად, მაგრამ მტკიცედ ამბობს:

— ნურმა ქვა მოარტყა მოლას ფანჯარას, როდესაც ბავშვებთან თამაშობდა. ცხადია, უცაბედლად მოუვიდა, განგებ არ უქნია. თქვენ უნდა იცოდეთ, რომ, საბჭოთა კანონების მიხედვით, ბავშვების ცემა არ შეიძლება. ბავშს გალახავთ, პასუხს აგებთ. — სთქვა ეს, თავი დაუქრა და წავიდა.

— ნურს ხელიც ვერ ახლეს.

— ჩვენი გალახვა არ შეიძლება.

— საბჭოთა კანონი არ იძლევა ბავშვის გალახვის ნებას.

მოლა გაჯავრდა, იმ დღეს შინიდან არც კი გამოსულა. ის დადიოდა ოთახში და ბუტბუტებდა:

— ელიემ დაიწყო... ყველაფერი ელიეს ბრალია...

მაგრამ ბავშვებმა ქუჩაში კი ასე გადაწყვიტეს:

— იუსუფის დედა ძალიან ყოჩაღად იყო. იმას რომ პარანჯა არ გაეხადა, მაშინ რა იქნებოდა?

ჩააცივდნენ ბავშვები დედებს:

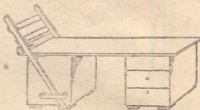
— მალე გაიხადეთ პარანჯა. მაშინ ჩვენ უკეთ ვიქნებით. იუსუფი ახლა ამაყად დადის სოფელში: მისმა დედამ ხომ პირველმა გაიხადა პარანჯა!

ყათაბისაგან გაკეთებული კაჯაი.

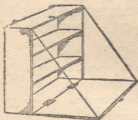
ბევრ ბავშს სახლში არა აქვს ადგილი, სადაც შეიძლებოდა წიგნების, ან სხვა რამ ნივთის და სამუშაო ხელსაწყოებს შენახვა და ხშირად არ მოეპოვებათ ცალკეული საწოლი და იძინებენ, სადაც მოხვდება.

ნამდვილად კი ისე ადვილია ყოველმა ბავშვმა გაიკეთოს თავისთვის პატარა კარადა, საწოლი, სამუშაო მაგიდა და სკამი ყუთებისაგან. ყუთების შოვნა კოოპერატივში შეიძლება.

სამუშაო მაგიდა და საწოლი.

დადგით ორი ყუთი, ზევიდან ლარტყებით შეაერთეთ ფიცრები და გადააქედეთ ყუთებს, ისე რომ ყუთებს გარეთ დარჩეს კიდეები. ერთ ყუთში შედგით პატარ-პატარა ყუთები, მეორეს კი კარი გაუკეთეთ და მოიხმარეთ ქვეშაგებლის შესანახავად. მიაქედეთ ორ მაგარ ლარტყას ვიწრო ფიცრები და გაამაგრეთ იქით-აქეთ ყუთებზე (იხ. ნახატი). ღამე შეიძლება დაიძინოთ ამ საწოლზე, სასთუმალი არ გაგექცევთ, დღე კი ქვეშაგები შეაწყვეთ მთლიან ყუთში და მოიხმარეთ, როგორც სამუშაო მაგიდა. დღისით სასთუმალიც შეინახეთ.

პატარა კარადა.

აიღეთ ყუთი, გაუკეთეთ თაროები, სახურავი დასაკეტი კავით და ტყავის კოჭყურებით, მზად გექნებათ წიგნების კარადა. დაჰკიდეთ კედელზე, კარზე მიამაგრეთ მაგარი გრებილი ან თასმა ისე, როგორც ნახატზეა ნაჩვენები, და სამუშაო მაგიდადაც გამოგადგებათ. მუშაობის გათავების შემდეგ ნივთებს მიალაგებთ და კარს დახურავთ. თქვენი კარადა ძალიან პატარა ადგილს დაიჭერს.

ტ ა ბ უ რ ე ტ ი .

ტაბურეტიც შეიძლება ყუთისაგან გაკეთდეს: გასაგებია — როგორ. სხვა ავეჯის გაკეთება თვითონ მოისაზრეთ.

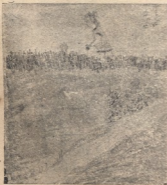
კიდევ ნედლეულის შესახებ.

ბევრი ბავში ფიქრობს, რომ ნედლეულის შეგროვება დამკვერელი კამპანიის ჩატარებით ხდება. კამპანია ჩაატარეს, ნედლეული შეაგროვეს, და ამით გათავდა ყველაფერი! მაგრამ ქარხნები და ფაბრიკები, რომლებიც ნედლეულს ამუშავებენ, შე-

უწყვეტლად მოქმედებენ. ამიტომაც ნედლეულის შეგროვება შეუწყვეტლად უნდა წარმოებდეს. ნედლეულიც შეუწყვეტლად ჩნდება ხოლმე. ყველაზე მეტი ქალაქის ნედლეულია საჭირო.

გადამუშავებული ქალაქის ნედლეულისაგან აკეთებენ ახალ ქალაქს, რვეულებს და წიგნებს.

წიგნები ახლა განსაკუთრებით საჭიროა, როდესაც ისპობა წერაკითხვის უცოდინარობა და შემოღობულია საყოველთაო სწავლება.

ჩვენი მკითხველების წერილ- და ნახატები

ზაფხული. პატარა გოგონა წამლისათვის საჭირო მცენარეებსა და ყვავილებს კრებს.

მ ა ს ა რ თ ო ბ ი

თავდაცვა-თავაზობა

ყველა. ჩვენი გუშაგები
უოწაღად სუერავენ.

მშვერავი. წითელო არმიავ, მტე-
რი წინ არი!

ფეფიამფრქვეველ. ჰე, წითელო ასე-
ულნო მოამზადეთ
ტეფიამფრქვევენ!

მსროლ. მიზანში ვასუვდრებთ და
მკლავი მტკიცება, საბ-
ჭოეთს დაუიცავთ, —
მტრებმა ეს იციან!

ფეფიამფრქვეველ. კა - კა - კა - კა,
კა - კა - კა,
კა - კა - კა - კა,
კა - კა - კა!

თოფეში. ბუჭ, ბუჭ! ბუჭ, ბუჭ!

ყველა. გუშაგნო, იფსიხლეთ სა-
ღარაჯოებზე!

მშვერავი. ეი, არტილერიავ,
უმიზნე გორებზე!

ვარეთა წრე. ნიღაბი მოირკეთ,
იარაღს სელი!

შიენითა წრე. აეროზლანიდან გვი-
მიზნებს მტერი!

ყველა მიზანში ვასუვდრებთ და
მკლავი მტკიცება, საბ-
ჭოეთს დაუიცავთ, მტრებ-
მა ეს იციან!

ქვემეს. ბუუჭ! ბუუჭ! ბუუჭ! ბუუჭ!

თამაშობის ახსნა

ეს თამაშობა შეიძლება ჩატარონ 6-7 წლის ბავშვებმა — ოქტომბრე-
ლებმა.

თამაშობის დაწყებისას სელმძღვანელი უხსნის ბავშვებს თამაშს
და ასწავლის სიტყვებს, რომელიც ვეჟლამ უნდა იცოდეს, და ვეჟლანი
იმუთრებენ ერთად. როდესაც ვეჟლანი კარგად დაიმასწავრებენ სიტ-
ყვებს და შესაფერ მოძრაობებს, მაშინ უნდა დაიღონ ბავშვები ვკუ-
ფებად თამაშობის შემსრულებლების მისეღვით, ისე, როგორც

ჩამოწერილია. მოთამაშეთა ერთი ჯგუფი დგას დიდ წრედან დადიანის წრის შიგნით არის ჰატარა წრე, უფრო მცირერიცხოვანი ბაჰეშები. ჰატარა წრის შუა ადგილას დგას ტაბურეტზე ან შემადლებულ ადგილზე „მხვერაზი“; დიდი წრის ბაჰეშები ასახელებენ რამდენიმე ტყვიამფრქვეველს და მსროლელს.

შიგნითა წრე კი არტილერიაა.

მხვერაზი ათვალეირებს სახლეჩებს, თითქოს დურბინდით ტრიალებს ხან იქით, ხან აქეთ—ეოველ მხარეს.

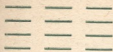
როდესაც ჰირველ ორ სტრიქონს იტყვიან, ორივე წრე გადადგამს რვა-რვა ნაბიჯს ერთმანეთის მოწინააღმდეგე მიმართულებით; შემდეგ, მხვერაზის სიტყვებზე, ტყვიამფრქვეველები მობრუნდებიან წრეში, გარეთა მხარეს, წვებიან მიწაზე და კუმძავენ მჯიდებს. მსროლელების სიტყვებზე—შიგნითა წრე მობრუნდება გარეთ და როდესაც იტყვიან „საბჭოეთს დაუცავთ,—მტრებსა ეს იციან“, უძისნებენ თოფებს.—ასწვევენ ძაღლა ერთმანეთთან ჩაკიდებულ ხელებს ნიდაჟებში მოუღუნავად.

შემდეგ ეველანი რიგ-რიგობით ისვრიან ისე, როგორც სწვრია ინსტენირობაში. ზარბაზნები ისვრიან ასე: ბაჰეშები ევირიან „ბუჟ“ ოთხჯერ და ამავე დროს ფეხებს აბრახუნებენ. როდესაც ეველა ისვრის, ისევე მობრუნდებიან შიგნითა მხარეს და განაგრძობენ თამაშს.

მხვერაზი ახლად დურბინდს ცისკენ სწვეს და ათვალეირებს. ორივე წრე ისევ დგამს რვა-რვა ბიჯს ერთმანეთის წინააღმდეგე მიმართულებით და როდესაც გარეთა წრე იტყვის „ნიღაბი მოიღკეთ“ გარეთა წრის ბაჰეშების წრაფად იფარებენ ხელებს ჰირზე, ვითომ ნიღაბებს იკეთებენ.

როდესაც იტყვიან „აეროაზანიდან გვიძისნებს მტერი“,—არტილერია მოძარბავს, ვითომ მფრინავი აეროაზანისკენ სასროლად ზარბაზნებს: ნელა ასწვევენ ერთმანეთთან შეერთებულ ხელებს. სიტყვებზე „ძისანში ვახუდრებთ“ ეველანი წარმოთქვამენ რიგ-რიგობით სროლას, ისე, როგორც სწვრია და ეველასე ბოლოს ოთხჯერ კავარდება ზარბაზანი.

ასანთები

ეს თორმეტი ასანთი ისე დაწყვეთ, რომ ყოველ მწკრივში ხუთ-ხუთი გამოვიდეს, არ გატეხოთ კი.

ლოგოგრიფი

ე - თი ბოლოში არის მალალის სახლის ნაწილი,
ო - თი ბოლოში - წყლის ცხოველია,
მესამე ასოს თუ შესცვლით - წონის ზომაა,
თო მეორე ასოს შესცვლით - ზაფხულის სამუშაოა.

№ 3-4-ში მოთავსებული გასართობების ახსნა.

1. გამოცანა - წყლის ონკანი.
2. გამოცანა: 1. სტალინისი, 2. ტყის, 3. ალაზანი, 4. ლოზუნგს, 5. ისარი, 6. ნავი, 7. ივანე.

სტალინი.

3. ჯადო კვადრატი

23	35	14
13	25	34
36	12	24

4. ლოგოგრიფი

კ - ალაში

ს - ალაში

5. ორი ასანთი შეიძლება დაეწეოს ასე და გამოვა

3260 30 453.

14
-320

12095330
განმარტვის

